

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034, z późniejszymi zmianami).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 909, z późn. zm.). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I—III, a także klas bonitacyjnych IV—VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Od 2009 r. do 4 IX 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz zbudowanie lub odbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a land register as a result of the decree of the Minister of the Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034, with later amendments).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (unified text Journal of Laws 2015 item 909, with later amendments). Designation of agricultural land included in quality classes I—III as well as quality classes IV—VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. From 2009 to 4 IX 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" — organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item "irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds" — agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment of wastewater treatment plants** concerns the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewerage,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogen removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on the basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of the Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the

określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 142); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually, which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high threshold of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 142); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub grzybów.

Rezerваты przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones,

rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Dane o odpadach do 2012 r. opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243), natomiast dane od 2013 r. opracowano według Ustawy o odpadach z dnia 14 XII 2012 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1987, z późniejszymi zmianami).

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Dane od 2014 roku dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

Dane o odpadach dotychczas składowanych (**nagromadzonych**) dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z op-

ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Data on waste to 2012 have been elaborated on the basis of the Law on Waste dated 27 IV 2001 (unified text: Journal of Laws 2010 No 185, item 1243), whereas data since 2013 r. have been elaborated on the basis of the Law on Waste dated 14 XII 2012 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1987, with later amendments).

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste, dated 14 XII 2012.

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

8. Environmental protection and water management funds are funds created from in-

łat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

9. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących

10. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

come originating i.a. from payments for use of natural environment (i.e. payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

10. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1 (6).

STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI**WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018		2010	2018	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2017 increase (+) or de- crease (-) in ha in relation to 2017	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2512249	2512246	2512246	–	1165	1182	Total area^b
Użytki rolne	1778331	1757368	1770056 ^c	-10644	824	832	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	1334648	1315290	1309837	-1937	619	616	arable land
sady	32264	33285	33699	-194	15	16	orchards
łąki trwałe	253407	250021	248674	-450	117	117	permanent meadows
pastwiska trwałe	79050	74952	74021	-317	37	35	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	58265	62545	63533	+413	27	30	agricultural built-up land
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	593977	608618	594654	+9914	275	280	Forest land as well as woody and bushy land
las	572620	583447	586630	+13080	265	276	forests
grunty zadrzewione i za- krzewione	21357	25171	8024	-3166	10	4	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzch- niowymi	19039	18938	19086	+33	9	9	Lands under surface waters
płynącymi	11123	12121	12944	+12	5	6	flowing
stojącymi	7916	6817	6142	+21	4	3	standing
Grunty zabudowane i zurbani- zowane	89786	95796	98015	+621	42	46	Built-up and urbanized areas
tereny:							areas:
mieszkalniowe	8633	10657	11307	+151	4	5	residential
przemysłowe	3774	4062	4248	+82	2	2	industrial
inne zabudowane	6238	8023	8415	+133	3	4	other built-up
zurbanizowane niezabu- dowane	1748	1631	1626	-193	1	1	urbanized non-built-up
rekreacji i wypoczynku	2379	2503	2538	-7	1	1	recreational and rest
komunikacyjne	66370	68214	69151	+448	31	33	transport
w tym:							of which:
drogi	59502	61050	61715	+342	28	29	roads
kolejowe	5925	5937	5830	-10	3	3	railway
użytki kopalne	644	706	730	7	0	0	minerals
Użytki ekologiczne	4357	4567	4736	+22	2	2	Ecological areas
Nieużytki	22954	22349	22261	+117	11	10	Wasteland
Tereny różne ^d	3805	4610	3438	-64	2	2	Miscellaneous land ^d

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2009 i 2017. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 December for 2009 and 2017, respectively. b Land area (including inland waters). c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (7). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
 AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
 AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	144	121	129	136	TOTAL

WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW
BY TYPE OF LAND

Użytki rolne	111	102	114	113	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I–II	22	28	34	27	mineral: I–II
III	48	54	63	61	III
IV	41	20	17	14	IV
organiczne: IV–VI.....	1	–	–	11	organic: IV–VI
Inne grunty rolne	27	11	10	15	Other agricultural land
Grunty leśne	6	8	5	8	Forest land

WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA
BY DIRECTIONS OF DESIGNATION

wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	70	88	78	74	Residential areas
Na tereny przemysłowe	6	13	15	15	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne .	35	2	4	5	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	7	7	3	6	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	26	12	28	36	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (8).

**GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION
AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3049	3183	3087	3114	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdevastowane	2846	3113	3017	3045	devastated
zdegradowane	203	70	70	69	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	102	64	55	30	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	89	53	43	19	agricultural
leśne	13	10	11	10	forest
zagospodarowane	91	45	23	8	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (9).

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	w od- setkach in per- cent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	370,6	336,1	333,7	324,3	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem) — z ujęć własnych	113,5	113,6	114,1	110,6	34,1	Production (excluding agricul- ture, hunting, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	95,6	95,5	93,9	89,1	27,5	surface
podziemne	16,2	16,8	17,3	18,1	5,6	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnic- twie oraz napełniania i uzu- pełniania stawów rybnych	168,0	131,4	129,1	122,4	37,8	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	89,2	91,1	90,5	91,2	28,1	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	0,1	—	—	—	—	waters: surface
podziemne	89,1	91,1	90,5	91,2	28,1	underground

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (10).

ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in per cent		
OGÓŁEM	348,0	316,7	314,3	304,1	100,0	TOTAL
Przemysł	111,7	112,6	113,4	110,1	36,2	Industry
w tym na cele produkcyjne	109,2	110,0	110,9	107,5	35,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	168,0	131,4	129,1	122,4	40,3	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	68,3	72,7	71,8	71,5	23,5	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (11).

POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH

AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	5789	4816	5142	4929	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	7019	6842	6707	6787	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	168003	131379	129101	122480	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	3011	5366	6342	6279	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,5	1,1	1,2	1,3	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	164992	126013	122759	116201	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	23,5	18,4	18,3	17,1	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (12).

**ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD
LUB DO ZIEMI**INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w od- setkach in per- cent	
OGÓŁEM	150,0	152,9	150,5	146,0	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	99,9	103,8	100,2	95,8	65,6	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	77,3	82,6	81,5	75,7	51,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	50,2	49,1	50,3	50,2	34,4	discharged through sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania	72,7	70,3	69,0	70,3	48,2	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	72,2	69,9	68,8	70,1	48,0	treated
mechanicznie	15,2	12,7	11,2	11,9	8,2	mechanically
chemicznie ^b	1,9	2,2	1,5	1,8	1,2	chemically ^b
biologicznie	14,0	15,8	16,2	17,2	11,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	41,2	39,1	39,8	39,1	26,8	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	0,5	0,5	0,2	0,2	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,5	0,5	0,2	0,2	0,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	–	–	–	–	–	discharged through sewerage system

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (13).

**ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA
ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE
AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2010	2015	2016	2017	ENTITIES
OGÓŁEM	134	152	146	149	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	63	65	62	64	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków ..	59	60	58	59	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	57	55	55	56	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości ...	2	5	3	3	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	5	4	5	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	71	87	84	85	Discharging wastewater into sewerage system (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (14).

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Mecha- niczne Me- chanical	Che- miczne Chemical	Bioło- giczne Biologi- cal	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów With increased biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
2010	67	18	3	44	2	
2015	66	15	4	45	2	
2016	66	14	4	46	2	
2017	66	13	4	47	2	
Przepustowość w dam³/d						Capacity in dam³/24h
2010	140	69	23	45	3	
2015	136	62	23	48	4	
2016	136	62	23	48	4	
2017	136	61	23	48	4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal^a wastewater treatment plants
2010	263	9	—	223	31	
2015	286	3	—	255	28	
2016	281	3	—	249	29	
2017	282	1	—	254	27	
Przepustowość w dam³/d						Capacity in dam³/24h
2010	349	0	—	77 ^b	272	
2015	350	0	—	76	275	
2016	346	0	—	74	271	
2017	347	0	—	83	263	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem^c						Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^c
2010	53,0	0,1	—	12,7	40,1	
2015	57,2	0,0	—	15,9	41,2	
2016	57,0	0,0	—	16,0	41,0	
2017	57,0	0,0	—	16,5	40,6	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (15).

**EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS
OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	94	94	96	96	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	59	57	61	61	particulates
gazowych	9	7	5	5	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	39	42	42	42	particulates
gazów	34	40	40	41	gases
imisji	91	90	93	92	imission
Emisja zanieczyszczeń na 1 km ² w t:					Emission of pollutants per km ² in t:
pyłowych	0,1	0,1	0,1	0,1	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	0,1	0,0	0,0	0,0	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	1,3	0,9	0,8	0,8	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	0,5	0,2	0,2	0,2	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	0,3	0,2	0,2	0,3	carbon monoxide
tlenki azotu	0,3	0,3	0,2	0,3	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tys. t:					in thous. t:
pyłowe	181,6	87,0	76,6	86,3	particulates
gazowe	145,9	175,0	168,0	181,6	gases
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	98,5	97,8	97,8	98,1	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	81,6	89,1	89,4	89,9	gases (excluding carbon dioxide)

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 11 (16). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
 AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT
 NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicy- clones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofil- ters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	--	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM	2010	162	71	137	16	54	33
TOTAL	2015	146	69	163	11	69	28
	2016	146	78	199	12	72	27
	2017	145	80	198	12	72	30
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2010	34	2	4	—	37	x
low	2015	33	2	5	—	54	x
	2016	33	2	5	1	54	x
	2017	33	3	5	1	54	x
średnia	2010	39	28	40	3	4	x
moderate	2015	26	19	53	2	2	x
	2016	21	16	66	2	2	x
	2017	21	15	66	2	2	x
wysoka	2010	89	41	93	13	13	x
high	2015	87	48	105	9	13	x
	2016	92	60	128	9	16	x
	2017	91	62	127	9	16	x

PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/hWASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2010	3170	2633	4127	3004	3354	742
TOTAL	2015	3189	3276	5454	3035	3393	637
	2016	3372	2947	5392	2934	3406	638
	2017	3380	2983	5860	2941	3406	653
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2010	538	90	136	—	2821	x
low	2015	533	90	139	—	2910	x
	2016	533	90	139	27	2910	x
	2017	533	94	139	26	2910	x
średnia	2010	586	1273	619	462	124	x
moderate	2015	512	964	752	202	74	x
	2016	407	432	806	76	74	x
	2017	407	422	791	76	74	x
wysoka	2010	2046	1270	3372	2542	409	x
high	2015	2144	2222	4563	2833	409	x
	2016	2432	2425	4447	2831	422	x
	2017	2440	2467	4930	2839	422	x

TABL. 12 (17). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²	
				in % of total area of the voivodship	per capita in m ²	
O G Ó Ł E M	570006,1	571524,6	571613,0	570741,2	22,7	2684 T O T A L
Parki narodowe	18247,2	18243,1	18242,7	18242,7	0,7	86 National parks
Rezerваты przyrody	11549,6	11862,9	11862,9	11862,9	0,5	56 Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	233211,7	233218,4	233186,1	232364,8	9,2	1093 Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	299152,7	300415,6	300536,6	300536,6	12,0	1413 Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	7,1	11,3	11,3	11,3	0,0	0 Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	768,8	745,6	745,6	745,6	0,0	4 Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	7069,0	7027,8	7027,8	6977,3	0,3	33 Ecological areas

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 59. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.

a See general notes, item 6 on page 59. b Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas.

TABL. 13 (18). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

L A T A Y E A R S PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia w ha Area in ha					
	parków narodowych national parks				otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective) zone	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM ^a	2010	18247,2	12901,0	921,9	921,0	52137,8
TOTAL ^a	2015	18243,1	12975,8	1145,8	1144,3	52137,8
	2016	18242,7	12975,5	1145,8	1143,2	52137,8
	2017	18242,7	12975,6	1145,8	1143,3	51798,6
Poleski		9759,9	4864,9	116,6	114,0	13702,8
Roztoczański		8482,8	8110,6	1029,2	1029,2	38095,9

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of parks on the area of voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (19). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty Number	Powierzchnia Area		Y E A R S NATURE RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściłą ^a of which strictly pro- tected ^a		
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010	85	11549,6	457,7	TOTAL
	2015	86	11862,9	457,7	
	2016	86	11862,9	457,7	
	2017	86	11862,9	457,7	
Faunistyczne	12	1399,7	–	–	Fauna
Krajobrazowe	6	636,7	67,9	67,9	Landscape
Leśne	35	6166,1	337,4	337,4	Forest
Torfowiskowe	15	3134,3	–	–	Peat-bog
Florystyczne	6	153,8	50,2	50,2	Flora
Wodne	1	203,0	–	–	Water
Przyrody nieożywionej	3	13,0	1,2	1,2	Inanimate nature
Stepowe	8	156,3	1,0	1,0	Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (20). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rolnych	wód water
			agricultural land	
	w ha in ha			
OGÓŁEM 2010 TOTAL	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
2015	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
2016	241149,7	113903,6	105834,2	4192,9
2017	240324,7	116138,6	103232,1	4598,7
Skierbieszowski	35488,0	5173,0	29216,0	60,0
Lasy Janowskie	35095,0	27812,0	6898,0	324,0
Puszczy Solskiej	21305,0	18884,0	2394,0	27,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 15 (20). **PARKI KRAJOBRAZOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS (cont.)
As of 31 XII

L A T A Y E A R S PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rol- nych agricultural land	wód water
		w ha	in ha	
Szczebrzeszyński	19370,9	6527,2	12230,2	42,0
Chełmski	16457,0	8125,0	5358,0	160,6
Podlaski Przełom Bugu	15511,0	3874,2	5420,6	463,1
Kazimierski	14974,1	4462,8	9017,6	804,8
Krzczonowski	12421,0	3075,0	9169,0	9,0
Strzelecki	12026,0	7488,0	2053,0	40,0
Pojezierze Łęczyńskie	11816,0	3781,0	6014,0	1182,0
Sobiborski	10000,0	8500,0	700,0	245,0
Krasnobrodzki	9390,0	5693,0	3636,0	61,0
Nadwieprzański	6228,7	2032,4	3667,6	127,2
Kozłowiecki	6121,0	5315,0	364,0	195,0
Poleski	5113,0	380,0	3500,0	765,0
Wrzelowiecki	4989,0	1916,0	2867,0	41,0
Południoworotoczański	4019,0	3100,0	727,0	52,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 16 (21). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1532	1514	1509	1495	T O T A L
Pojedyncze drzewa	1181	1173	1165	1136	Individual trees
Grupy drzew	185	180	180	202	Tree clusters
Głazy narzutowe	38	40	41	38	Erratic boulders
Aleje	51	49	51	47	Alleys
Skalki, groty, jaskinie i inne	77	72	72	72	Stones, grottos, caves and others

TABL. 17 (22). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	90	85	79	77	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	4860,4	6837,8	8110,9	6385,9	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi ^b	3863,9	82,5	685,4	84,1	recovered ^b
unieszkodliwione ^b	956,8	2379,7	3504,7	3030,7	disposed ^b
w tym składowane ^c	936,8	2341,9	3493,5	3028,3	of which landfilled ^c
przekazane innym odbiorcom	.	4367,9	3914,2	3260,8	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	39,7	7,7	6,6	10,3	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % generated:
poddane odzyskowi ^b	79,5	1,2	8,5	1,3	recovered ^b
unieszkodliwione ^b	19,7	34,8	43,2	47,5	disposed ^b
w tym składowane ^c	19,3	34,2	43,1	47,4	of which landfilled ^c
przekazane innym odbiorcom	.	63,9	48,3	51,1	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	0,8	0,1	0,1	0,2	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku) w tys. t	18429,7	31304,6	34798,1	37826,4	Waste landfilled up to now (accumulated ^d ; end of the year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	317,9	–	–	–	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
nie zrehabilitowane (stan w końcu roku)	104,3	136,4	143,3	143,3	non-reclaimed (end of year)
zrehabilitowane (w ciągu roku)	2,5	–	–	–	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61. b We własnym zakresie przez wytwórcę. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 61. b By waste producer on its own. c On own and other landfills (heaps, settling ponds). d On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (23). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2017 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym of which				
		poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c	przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		
w tys. t in thous. t						
OGÓŁEM	6385,9	84,1	3030,7	3260,8	37826,4	TOTAL
w tym:						of which:
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	130,5	4,1	6,8	118,6	4278,6	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Wytłoki, osady mączkowe i pofermentacyjne, wywary	99,9	13,0	—	86,9	—	Bagasse, the settlement of musts and post-fermentation, decoctions
Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	62,8	8,5	2,1	46,3	887,7	Stabilized municipal waste sediments
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	59,3	1,4	—	56,7	—	Slag, furnace ash and particulates from boilers

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 61. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own.

TABL. 19 (24). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	407091,5	483460,7	142243,6	164195,1	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	62258,7	158427,9	21508,7	22115,2	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	3240,9	3766,7	1355,4	7535,0	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	296818,9	266445,2	72105,2	106094,3	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	66820,9	133381,3	4156,2	10710,5	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe ...	180878,1	118006,9	63982,6	79461,1	sewage network discharging wastewater and precipitation water

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 (24). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska (dok.)					Environmental protection (cont.)
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ...	23241,1	18459,9	18642,4	9093,9	Waste management , protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	8607,4	7522,8	2076,2	1997,0	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	90,9	3988,5	51,0	285,5	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	6301,4	7890,3	13970,1	5089,6	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	248,9	247,8	281,1	1320,4	reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	74,3	369,9	15714,0	296,9	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	9576,1	2712,7	5760,7	384,6	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	144969,4	91008,6	41235,8	68085,8	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	87833,7	60722,3	25740,9	34122,8	Water intakes and systems
Budowę i modernizację stacji uzdatniania wody	9327,8	11775,6	4054,6	20024,9	Construction and modernisation of water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	6058,9	1021,5	–	240,3	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	2955,6	4062,0	821,6	14,8	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	38793,4	13427,2	10618,7	13683,0	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 20 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/y:					Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	13	1115	95	137	particulates
gazowych	–	1305	892	–	gases

TABL. 20 (25).

**EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	379,9	276,2	140,2	69,8	wastewater
wody opadowe	15,4	16,4	36,7	35,5	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	13	2	–	–	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	13	–	–	–	of which municipal
mechaniczne	2	–	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	11	2	–	–	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	2605	5300	677	310	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	2605	1060	125	310	of which municipal
mechanicznych	475	–	–	–	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	2130	5300	125	310	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	552	–	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	3126	1194	40	208	facilities
przepustowość w m ³ /d	5457	1740	25	148	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	1	–	facilities
powierzchnia w ha	–	2,2	1,6	–	area in ha
wydajność w t/r	–	15000	55	–	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	–	–	–	–	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ..	6898	3958	9336	5605	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	1866	8405	–	1893	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	589,6	202,2	95,2	104,9	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	29,9	–	–	–	Capacity of water reservoirsin thous. m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,0	2,2	–	–	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	2,6	8,9	3,0	4,6	Flood embankments in km

a W tym chemiczne. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Of which chemical. b Excluding municipal waste. c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (26).

KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w od- setkach in per- cent		
OGÓŁEM	74125,2	74160,3	52155,2	53279,2	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	15694,4	23545,1	15116,1	20287,7	38,1	Protection of ambient air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	39517,5	26695,7	24797,2	19928,4	37,4	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	7841,8	4813,2	6375,6	4437,6	8,3	Waste management
Pozostałe	11071,5	19106,3	5866,3	8625,5	16,2	Others

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (27).

WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	67115,0	55475,5	50614,5	45669,6	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	18105,7	21942,7	23328,4	22804,3	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	21678,2	19592,7	15750,2	14634,4	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	25591,5	12548,3	8765,2	5584,1	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	138,2	220,3	427,7	373,5	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	101,4	21,1	15,2	11,9	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	2,2	58,7	54,9	240,5	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines — data of the Inspectorate for Environmental Protection.